Kształtowanie asortymentu produktów
wg wybranych zmiennych

- Kategoria cenowa
- Stylistyka produktu
- Wielkość/rozmiar
- Kolorystyka
- Smak
- Zapach
- Rozmiar opakowania
- Rodzaj materiału/ typ surowca
- Poziom jakości

i in.

32

Krytyczne czynniki sukcesu produktów: ranking czynników mających wpływ na konkurencyjność (1)

(Michael Baker, Susan Hart)

1. **Wydajność w działaniu (Performance in operation) -** Zdolność produktu do skutecznego realizowania swojej funkcji podstawowej. Produkt musi w określonym czasie działać sprawnie, efektywnie i zgodnie z obietnicą technologiczną.
2. **Niezawodność (Reliability) -** Bezawaryjność produktu w określonych warunkach i czasie użytkowania. Klient musi mieć pewność, że produkt nie zepsuje się w kluczowym momencie użytkowania, co minimalizuje ryzyko nieoczekiwanych kosztów przestoju (*breakdown costs*).
3. **Cena sprzedaży (Sale price) -** Ekonomiczna dostępność produktu na starcie. Kwota na metce lub fakturze, którą klient porównuje bezpośrednio z ofertami konkurencji.
4. **Sprawna i efektywna dostawa (Efficient delivery) -** Logistyczny wymiar sukcesu. Produkt musi być dostępny w odpowiednim miejscu i czasie, w stanie umożliwiającym jego użytkowanie zgodnie z przeznaczeniem, a sam proces dostawy powinien być krótki, przewidywalny i bezpieczny dla towaru.
5. **Zaawansowanie techniczne (Technical sophistication) -** Poziom nowoczesności inżynieryjnej, wykorzystanie innowacyjnych technologii, komponentów oraz unikalnych patentów, które dają produktowi obiektywną przewagę rynkową.
6. **Jakość obsługi posprzedażowej (Quality of after-sales service) -** Wsparcie okołoproduktowe, czyli jakość infolinii, doradztwa, procesów reklamacyjnych oraz gotowość producenta do pomocy po sfinalizowaniu zakupu.
7. **Trwałość (Durability) –** Okres, w którym produkt zachowuje swoje właściwości użytkowe; Żywotność fizyczna materiałów oraz odporność konstrukcji na zużycie naturalne, co wydłuża cykl życia produktu u klienta.

33

Krytyczne czynniki sukcesu produktów: ranking czynników mających wpływ na konkurencyjność (2)

(Michael Baker, Susan Hart)

8. **Łatwość użytkowania (Ease of use) –** (często utożsamiana z intuicyjnością, ergonomią poznawczą lub tzw. ***User Experience* – UX**) - wygoda obsługi –interfejs i konstrukcja, sprawia, że korzystanie z funkcjonalności produktu nie wymaga od klienta skomplikowanego szkolenia ani wysiłku intelektualnego, fizycznego oraz czasu.
9. **Bezpieczeństwo użytkowania (Safety in use) -** Zgodność z normami prawnymi i technicznymi. Gwarancja, że prawidłowe (a nawet częściowo błędne) korzystanie z produktu nie narazi zdrowia, życia ani mienia użytkownika.
10. **Łatwość konserwacji (Ease of maintenance) -** Niski poziom skomplikowania regularnego dbania o produkt – łatwe czyszczenie, prosta wymiana podstawowych filtrów czy bezproblemowe aktualizacje systemowe.
11. **Dostępność i koszt części zamiennych (Parts availability and cost) -** Czynnik bezpośrednio wpływający na TCO *(Total Cost of Ownership)*. Klient ocenia, czy w razie usterki łatwo dokupi elementy naprawcze i czy ich cena nie przewyższy wartości całego urządzenia.
12. **Atrakcyjny wygląd i kształt (Attractive appearance/shape) -** Warstwa estetyczna produktu – wzornictwo przemysłowe (design), jakość użytych materiałów wykończeniowych oraz dopasowanie wizualne do gustów grupy docelowej.
13. **Elastyczność i podatność na adaptację (Flexibility and adaptability in use) -** Zdolność produktu do dopasowywania się do zmieniających się potrzeb użytkownika (np. modułowość sprzętu, możliwość rozbudowy o dodatkowe akcesoria lub wielofunkcyjność).
14. **Reklama i promocja (Advertising and promotion) -** Wymiar komunikacyjny – zdolność marki do skutecznego poinformowania rynku o zaletach produktu i wykreowania pożądania u potencjalnych klientów.

34

Krytyczne czynniki sukcesu produktów: ranking czynników mających wpływ na konkurencyjność (3)

(Michael Baker, Susan Hart)

15. **Komfort operatora (Operator comfort) -** Ergonomia fizyczna – cecha kluczowa zwłaszcza w segmencie narzędzi i maszyn przemysłowych, gdzie wygoda fizyczna pracownika bezpośrednio przekłada się na jego wydajność w pracy.
16. **Projekt / Wzornictwo (Design) -** Ujęte jako całościowa filozofia produktu (proces twórczy spinający a technologię, formę, funkcję i ergonomię w jeden spójny rynkowo koncept).

Badacze udowodnili, że firmy osiągające najwyższy sukces konkurencyjny (mierzony marżą i dynamiką sprzedaży) **koncentrują swoje wysiłki na pierwszych dwóch czynnikach (wydajność i niezawodność)**, jednocześnie dbając o to, by cechy miękkie (np. wygoda obsługi, serwis, design) stanowiły dla nich silne wsparcie wizerunkowe.

35

Gotowy do wdrożenia wzór **ankiety oceny produktu**, stworzony bezpośrednio na bazie **16 czynników sukcesu i konkurencyjności** M. Bakera i S. Hart (1).

Ankieta wykorzystuje standardową **5-stopniową skalę Likerta** (od „Zdecydowanie negatywnie" do „Zdecydowanie pozytywnie"), co pozwala na łatwe wyliczenie średniej dla każdego czynnika i **precyzyjne wskazanie mocnych oraz słabych stron badanego produktu.**

ANKIETA OCENY SATYSFAKCJI I KONKURENCYJNOŚCI PRODUKTU

Szanowny Kliencie / Użytkowniku,
Zależy nam na ciągłym ulepszaniu naszych rozwiązań. Prosimy o ocenę poszczególnych cech naszego produktu [Nazwa Produktu]. Zaznacz krzyżykiem (X) odpowiedź, która najlepiej oddaje Twoje doświadczenia.

Skala ocen:
1 – Zdecydowanie negatywnie / Bardzo słabo
2 – Raczej negatywnie / Poniżej oczekiwań
3 – Neutralnie / Przeciętnie
4 – Raczej pozytywnie / Zgodnie z oczekiwaniami
5 – Zdecydowanie pozytywnie / Powyżej oczekiwań

36

Gotowy do wdrożenia wzór **ankiety oceny produktu**, stworzony bezpośrednio na bazie **16 czynników sukcesu i konkurencyjności** M. Bakera i S. Hart **(2)**.

CZĘŚĆ A: PARAMETRY DZIAŁANIA I NIEZAWODNOŚĆ (Najwyższa hierarchia sukcesu)

Lp.	Czynnik wg Bakera i Hart	Pytanie ankietowe	1	2	3	4	5
1.	Wydajność w działaniu	Jak oceniasz **skuteczność i szybkość** działania produktu podczas codziennych zadań?					
2.	Niezawodność	Jak oceniasz **bezawaryjność** produktu (brak niespodziewanych błędów i usterek)?					
3.	Trwałość	Jak oceniasz **odporność na zużycie** i jakość wykonania materiałów?					
4.	Zaawansowanie techniczne	W jakim stopniu produkt wydaje się **nowoczesny** na tle rozwiązań konkurencji?					

37

Gotowy do wdrożenia wzór **ankiety oceny produktu**, stworzony bezpośrednio na bazie **16 czynników sukcesu i konkurencyjności** M. Bakera i S. Hart **(3)**.

CZĘŚĆ B: ERGONOMIA I WYGODA (Doświadczenie użytkownika)

Lp.	Czynnik wg Bakera i Hart	Pytanie ankietowe	1	2	3	4	5
5.	Łatwość użytkowania	Czy obsługa i menu produktu są **proste i intuicyjne** od pierwszego użycia?					
6.	Komfort operatora	Jak oceniasz **fizyczną wygodę** i ergonomię podczas bezpośredniego korzystania z produktu?					
7.	Łatwość konserwacji	Czy regularne **dbanie o produkt** (czyszczenie, aktualizacje, dbanie o czystość) jest łatwe?					
8.	Elastyczność i adaptacja	W jakim stopniu produkt potrafi **dostosować się** do Twoich zmieniających się potrzeb?					
9.	Bezpieczeństwo użytkowania	Czy podczas korzystania z produktu czujesz się w pełni **bezpiecznie**?					

38

Gotowy do wdrożenia wzór **ankiety oceny produktu**, stworzony bezpośrednio na bazie **16 czynników sukcesu i konkurencyjności** M. Bakera i S. Hart **(4)**.

CZĘŚĆ C: RELACJA CENY DO WARTOŚCI (Wymiar ekonomiczny)

Lp.	Czynnik wg Bakera i Hart	Pytanie ankietowe	1	2	3	4	5
10.	Cena sprzedaży	Jak oceniasz **początkowy koszt zakupu** tego produktu w relacji do jego możliwości?					
11.	Koszt części i akcesoriów	Jak oceniasz **ceny dodatkowych elementów**, filtrów lub części zamiennych?					

39

Gotowy do wdrożenia wzór **ankiety oceny produktu**, stworzony bezpośrednio na bazie **16 czynników sukcesu i konkurencyjności** M. Bakera i S. Hart **(5)**.

CZĘŚĆ D: LOGISTYKA, SERWIS I WYGLĄD (Obsługa rynku i design)

Lp.	Czynnik wg Bakera i Hart	Pytanie ankietowe	1	2	3	4	5
12.	Sprawna dostawa	Czy proces **zakupu, dostawy lub wdrożenia** produktu przebiegł szybko i sprawnie?					
13.	Jakość obsługi posprzedażowej	Jak oceniasz pomoc techniczną, kontakt z infolinią oraz **wsparcie po zakupie**?					
14.	Dostępność części zamiennych	Czy w razie potrzeby łatwo i **szybko można dokupić** niezbędne akcesoria lub części?					
15.	Atrakcyjny wygląd / kształt	Jak oceniasz **wzornictwo (design)**, estetykę oraz kolorystykę produktu?					
16.	Reklama i promocja	Czy materiały informacyjne i reklamy rzetelnie i jasno przedstawiały **realne cechy** produktu?					

40

Gotowy do wdrożenia wzór **ankiety oceny produktu**, stworzony bezpośrednio na bazie **16 czynników sukcesu i konkurencyjności** M. Bakera i S. Hart **(6)**.

CZĘŚĆ E: PYTANIA OTWARTE (Uzyskanie szczegółowego feedbacku)

1. Co jest **największą zaletą** tego produktu, która wyróżnia go na tle konkurencji?
   .....
2. Jaka funkcja lub element produktu wymaga **najpilniejszej poprawy** lub zmiany?
   .....
3. Czy polecił(a)byś ten produkt znajomemu lub partnerowi biznesowemu? (Zaznacz: Tak / Nie)

Dziękujemy za poświęcony czas!

Wskazówka interpretacyjna dla menedżera produktu:

- Po zebraniu odpowiedzi od np. 50-100 klientów, oblicz średnią arytmetyczną dla każdego z 16 punktów.
- Jeśli najwyższe noty (4.5 - 5.0) uzyskano w sekcjach **Wydajność i Niezawodność**, twój produkt realizuje najważniejsze założenia teorii Bakera i Hart.
- Jeśli niska ocena pojawi się przy **Łatwości użytkowania lub Komforcie**, oznacza to, że mimo świetnej inżynierii, musisz pilnie przeprojektować warstwę **UX/ergonomii produktu.**

41

Klasyfikacja cech produktów materialnych wg Roya Rothwella (1)

Roy Rothwell wskazał, że **konkurencyjność produktu na rynku nie zależy wyłącznie od jego ceny**, ale od **wielowymiarowej wiązki właściwości, które klient poddaje ocenie.**

Oto szczegółowy opis tej klasyfikacji:

1. Cechy techniczne (Technical characteristics) - To fundament produktu, warunkujący to, czy i jak produkt spełnia swoje podstawowe zadanie inżynieryjne. Cechy te podlegają obiektywnym, fizycznym i mierzalnym ocenom.

- **Wydajność i sprawność (Performance):** mierzalne parametry pracy *(np. moc silnika, prędkość procesora, pojemność).*
- **Niezawodność (Reliability):** bezawaryjność produktu i prawdopodobieństwo jego prawidłowego działania w określonym czasie.
- **Trwałość (Durability):** żywotność fizyczna materiałów i konstrukcji (odporność na zużycie).
- **Bezpieczeństwo techniczne:** zgodność z normami inżynieryjnymi i odporność na awarie zagrażające użytkownikowi.

42

Klasyfikacja cech produktów materialnych wg Roya Rothwella (1)

2. Cechy nie-cenowe (Non-price characteristics) - Ta grupa cech wg Rothwella odgrywa kluczową rolę w nowoczesnym marketingu i teorii designu przemysłowego.

To właściwości, które decydują o tym, jak produkt jest odbierany przez użytkownika i jak ułatwia mu funkcjonowanie, pomijając czysty koszt zakupu.

- **Estetyka i styl (Design):** wygląd zewnętrzny, linia, wykończenie, kolorystyka i materiały, które budują atrakcyjność wizualną oraz prestiż.
- **Ergonomia i wygoda użytkowania:** łatwość obsługi, intuicyjność interfejsu oraz dopasowanie fizyczne produktu do człowieka (np. komfortowe rozmieszczenie przycisków).
- **Wsparcie okołoproduktowe:** jakość obsługi klienta, szybkość dostawy, warunki gwarancji, dostępność serwisu i części zamiennych.
- **Unikalność i innowacyjność:** funkcje dodatkowe, które odróżniają produkt od standardowych rozwiązań konkurencji.

43

Klasyfikacja cech produktów materialnych wg Roya Rothwella (1)

3. Cechy cenowe (Price characteristics)

- Obejmują ekonomiczny wymiar produktu. Rothwell podkreślał, że cechy cenowe nie ograniczają się wyłącznie do kwoty na metce, ale powinny być rozpatrywane z perspektywy całkowitych nakładów finansowych klienta.
- **Cena zakupu:** pierwotny wydatek, jaki klient musi ponieść, aby wejść w posiadanie dobra.
- **Koszty eksploatacji i użytkowania:** koszty energii, paliwa, wymaganych konserwacji, licencjonowania czy regularnych wymian materiałów eksploatacyjnych (składniki wchodzące w skład TCO – *Total Cost of Ownership*).
- **Wartość rezydualna:** potencjalna cena odsprzedaży produktu na rynku wtórnym po okresie użytkowania.

44

Cechy produktów materialnych (Roy Rothwell)

Cechy techniczne	Cechy nie cenowe	Cechy cenowe
Rozmiar Kształt Ciężar (masa) Gęstość Materiały użyte w produkcie Złożoność techniczna Źródło zasilania Moc wyjściowa Szybkość/wskaźnik wydajności Niezawodność Elastyczność/zdolność do adaptacji Łatwość użytkowania Łatwość utrzymania Bezpieczeństwo Cechy wyglądu/projektu Zapach Smak Dotyk	Koszty naprawy *(servicing costs)* Dostępność części i usług Koszty użytkowania Koszty awarii i przestojów *(breakdown costs)* Amortyzacja Dostępność materiałów/ urządzeń szkoleniowych dla użytkowników *(user training facilities)* Koszty instrukcji obsługi Koszty doręczenia/dostawy	Cena katalogowa *(list price)* Cena sprzedaży *(sale price)* Cena netto przy zwrocie starego produktu *(after trade-in allowance)* Warunki leasingu lub kredytowania Obniżki, rabaty *(discounts)* Wyprzedaż lub możliwość zwrotu produktu Oferty specjalne

45

Cechy produktów materialnych – komentarz

- **Gęstość -** stosunek masy produktu do jego objętości.
- **Złożoność techniczna** – stopień skomplikowania budowy produktu
- **Źródło zasilania** – sposób dostarczania energii do zasilania urządzenia
- **Moc wyjściowa -** energia lub siła, którą wyzwala jakieś urządzenie
- **Szybkość/ wskaźnik wydajności** – wielkość określająca, jak szybko produkt działa/ …
- **Amortyzacja -** stopniowa utrata wartości eksploatowanych produktów w wyniku zużycia
- **Koszty awarii i przestojów *(Breakdown costs)* -** ryzyko finansowe i koszty generowane w sytuacji, gdy produkt ulegnie uszkodzeniu (koszt naprawy, części zamiennych, ale też straty z powodu przestoju fabryki lub utraty klientów).

46

Elementy produktu

cechy produktu – charakterystyki fizyczne (np. ciężar, kształt, wymiar, materiał)

właściwości użytkowe produktu – charakterystyki funkcjonalne (np. prędkość, wydajność, wytrzymałość, zużycie, niezawodność, sprawność)

atrybuty produktu – charakterystyki strukturalne (np. nowoczesność, bezpieczeństwo, dogodność *{wygoda użytkowania}*, łatwość obsługi, estetyka)

Powyższe elementy mogą być rozpatrywane z punktów widzenia:

1) **rynkowego (opinie konsumentów i innych uczestników rynku)**
2) **produkcyjnego (techniczno-technologicznego)**

47

Macierz wartości produktu
– *przykład* samochodu - dla różnych interesariuszy na rynku

	Interesariusz (stakeholder)			
	Nabywca samochodu	**Sprzedawca samochodu**	**Mechanik samochodowy**	**Społeczeństwo w przyszłości**
Przeznaczenie (*purpose*)	Transport własnej osoby, innych osób i towarów	Składowanie, prezentowanie, sprzedaż i obsługa (serwis)	Naprawa i konserwacja samochodu	Bezpieczne pozbycie się resztek po zużytym samochodzie
Wartości fizyczne	Otwieranie drzwi, pozycja siedząca, wskaźniki prędkości, temperatury i in.	Wymagane miejsce do przechowywania, broszury ułatwiające sprzedaż	Narzędzia do łatwego diagnozowania i naprawy; dostępność części zamiennych	Minimalizowanie kontaktu z odpadami po zużytym samochodzie.
Wartości poznawcze	Lokalizowanie wskaźników kontrolnych w samochodzie, znajomość harmonogramu konserwacji	Znajomość produktu, gwarancji, konkurencji i finansowania zakupu	Znajomość dostępnych narzędzi do diagnozowania i naprawy poszczególnych modeli samochodów	Wiedza o bezpiecznym i zrównoważonym środowisku
Wartości estetyczne/ emocjonalne	Prestiż, estetyka	Prestiż, wartość marki, ocena jakości	Satysfakcja z szybkiego i dokładnego diagnozowania usterek i umiejętności ich naprawy	Duma z ponownego użycia i recyklingu

48

Strumienie wartości dla klienta (wg B. Dobiegały-Korony):

- Produkt i jego dostosowanie do indywidualnych potrzeb i oczekiwań klienta (**wartość funkcji produktu**)
- Wybór formy: wartość ta daje możliwość klientom wyboru kształtu, wielkości, stylistyki, wyposażenia, ergonomii, wygody użytkowania (**wartość formy produktu**)
- Dostępność oferty w czasie wygodnym dla klienta lub kiedy go potrzebuje (**wartość czasu (korzystania z produktu)**)
- Dostarczenie produktów do miejsca odpowiadającego wygodzie zakupu lub gdzie klient go potrzebuje (**wartość miejsca konsumpcji produktu**)
- Zróżnicowanie sposobów przenoszenia prawa do użytkowania produktu od sprzedawcy do użytkownika (sprzedaż, kredyt, dzierżawa, wynajem - **wartość posiadania**)

49

Strumienie wartości dla klienta (wg B. Dobiegały-Korony) – c.d.:

- Dostosowanie informacji o ofercie oraz sposobie i warunkach jej nabycia do indywidualnych kanałów i wiedzy klienta (**wartość komunikacji o ofercie**)
- Edukacja klienta o zastosowaniach i efektywności wykorzystywania oferty (**wartość edukacji nt. oferty**)
- Pozytywne doznania klientów w etapach przed, w trakcie i po zakupie (**wartość doświadczeń**)
- Zaufanie do firmy - reputacja, wiarygodność, marka (**wartość bezpieczeństwa**)
- Współtworzenie wartości (**wartość współpracy klienta ze stroną podażową**).

50

Kategoryzacja produktów ze względu na ich korzystność i szkodliwość

- **produkty pożądane** - zapewniające długookresową satysfakcję i korzyści,
- **produkty przyjemne** – dające wysoką natychmiastową satysfakcję, lecz powodujące trwałe szkody dla organizmu,
- **produkty zbawienne -** które nie sprawiają przyjemności w krótkim czasie, ale mogą okazać się bardzo przydatne w szczególnych sytuacjach zagrożenia (bezpieczeństwa, zdrowia, życia)
- **produkty szkodliwe -** nie zapewniające żadnej korzyści (często także satysfakcji).

51

Paradoksy produktów technicznych

Paradoks	Opis	Ilustracja
Kontrola- chaos	Technologia może ułatwić porządek i może prowadzić do nieporządku	Automatyczna sekretarka może pomóc nagrywać wiadomości, ale prowadzi do nieporządku z powodu niepewności, czy wiadomość została odebrana
Wolność – zniewolenie	Technologia może zapewnić niezależność, ale i może prowadzić do uzależnienia	Samochód wyraźnie daje kierowcy niezależność, ale wielu kierowców bez samochodu odczuwa zagubienie
Nowość – zbędność	Użytkownik otrzymuje najnowszą wiedzę naukową, która wkrótce stanie się przestarzała	Przemysł gier komputerowych
Wydajność- niewydajność	Technologia może pomóc zmniejszyć wysiłek i czas pracy, ale może również prowadzić do większego wysiłku i wydłużenia czasu pracy.	Zwiększona złożoność magnetowidów przyczyniła się do marnowania dużej ilości czasu na ustawianie parametrów nagrywania
Zaspokaja potrzeby – kreuje potrzeby	Technologia może pomóc w zaspokojeniu potrzeb i może prowadzić do zwiększenia ilości pragnień	Internet zaspokoił ciekawość wielu osób, ale także pobudził wiele pragnień
Asymilacja – izolowanie	Technologia może ułatwiać ludzką więź i może prowadzić do separacji ludzi	Poczta e-mail i pokoje do czatowania pomagają w komunikacji, ale w niektórych przypadkach intensywni użytkownicy mogą zostać odizolowani
Angażujący- wycofany (engaging-disengaging)	Technologia może ułatwić zaangażowanie, ale może również prowadzić do odłączania się , rezygnacji	Postępy w zakresie pamięci telefonów komórkowego oznaczają, że wiele osób nie potrzebuje już książki telefonicznej , ani nie ma umiejętności znalezienia numeru telefonu w tej książce

52

- Sama **znajomość techniczno – technologiczna produktu** nie daje producentom i sprzedawcom gwarancji osiągnięcia oczekiwanych wyników w postaci zrealizowania sprzedaży produktu.
- Konieczne jest **rozpoznanie i wyznaczenie funkcji produktu**, które powinny stanowić przesłanki jego powstania, istnienia oraz akceptacji na rynku.

53

Klasyfikacja funkcji produktu (#1)

Podstawowe funkcje produktu - będące odzwierciedleniem relacji zachodzących między produktem a celem, któremu on służy i który uzasadnia jego istnienie:

- **funkcjonalność** – zbiór atrybutów produktu, które określają jego zdolność do dostarczania funkcji (użyteczności) zaspokajających wyznaczone i zakładane potrzeby, podczas używania go w określonych warunkach
- **funkcjonalny** – tj. dobrze spełniający swoją funkcję.

54

Klasyfikacja funkcji produktu (#1) – c.d.

Podstawowe funkcje produktu - będące odzwierciedleniem relacji zachodzących między produktem a celem, któremu on służy i który uzasadnia jego istnienie:

- **wydajność** – jest miarą funkcji i działania – jak dobrze urządzenie robi to, lub jak szybko można przy jego użyciu robić to, do czego zostało zaprojektowane.
  - **wydajny,** czyli:

1. dający możliwość uzyskania lub dostarczający dużej ilości efektów wynikających z jego funkcjonalności;
2. przynoszący znaczne efekty w stosunku do wkładu pracy przy jego użyciu, czy w zestawieniu z poniesionymi kosztami, itp.
3. Dający możliwość robienia określonych zadań w miarę szybko i bez marnowania zasobów.

Wydajność produktu składa się z wielowymiarowego zestawu zmiennych, które można ocenić za pomocą różnych wskaźników, takich jak np.:
szybkość, dokładność, niezawodność, trwałość, skuteczność działania.

Na poziom wydajności produktu mogą wpływać różne czynniki, takie jak:
- **właściwości projektu produktu, - technologia i sposób wytworzenia produktu,**
- **kwalifikacje wytwórców, - użyte do produkcji narzędzia, maszyny, materiały i surowce, komponenty, oprogramowanie oraz – kwalifikacje użytkowników,**

jak również **sposób użycia produktu przez nich.**

55

Klasyfikacja funkcji produktu #1 c.d.

Dodatkowe funkcje produktu - będące odzwierciedleniem relacji pomiędzy produktem a człowiekiem, jako użytkownikiem produktu:

- **wygoda użytkowania** – cecha produktu subiektywnie oceniana przez konsumentów, wynikająca z tego w jakim stopniu produkt zaspokaja ich potrzeby w trakcie użytkowania go, zgodnie z jego funkcjonalnością *(np. łatwość przygotowania produktu do eksploatacji lub konsumpcji).*

56

Klasyfikacja funkcji produktu #1 c.d.

Dodatkowe funkcje produktu - będące odzwierciedleniem relacji pomiędzy produktem a człowiekiem, jako użytkownikiem produktu:

- **estetyka produktu** – subiektywna ocena piękna produktu, jego walorów powodujących pozytywne wrażenia zmysłowe *(np. wzrokowe, dotykowe, emocjonalne, zapachowe i in.)*, zgodności z kryteriami i kanonami piękna. Wynika ona z formy zewnętrznej produktu, kształtu, barwy, wzorów kolorystycznych, czy zastosowanych materiałów, itp.

W pewnych sytuacjach wymienione **funkcje dodatkowe produktu mogą mieć dla konsumentów większe znaczenie niż funkcje podstawowe** *(np. modna odzież, ozdoby, biżuteria).*

57

Klasyfikacja funkcji produktu #1 c.d.

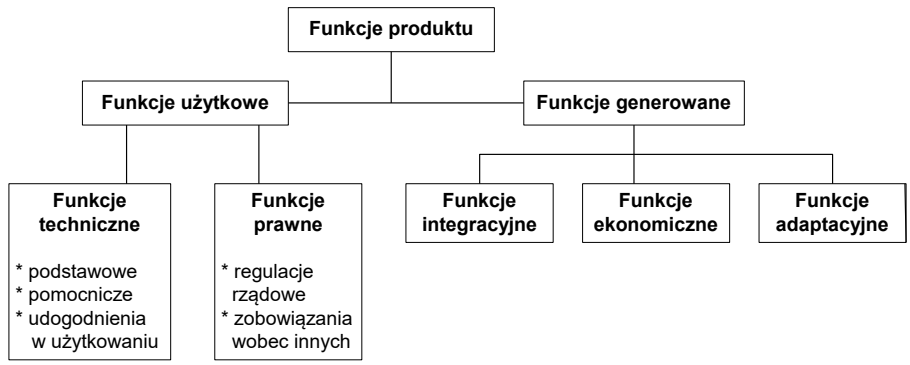
W nowoczesnym projektowaniu produktów *(Industrial Design*) wygoda i estetyka nie mogą ze sobą walczyć – muszą ze sobą współpracować. Istnieje słynna zasada: **Forma wynika z funkcji (*Form follows function*).**

Produkt	Wymiar: Wygoda użytkowania	Wymiar: Estetyka
Fotel biurowy	Regulowane podłokietniki, podparcie lędźwiowe, przewiewna siatka zapobiegająca poceniu się.	Minimalistyczna sylwetka, ukryty mechanizm regulacji, eleganckie aluminiowe wykończenia.
Aplikacja mobilna	Duże, łatwe do kliknięcia kciukiem przyciski, szybkie płatności jednym kliknięciem (FaceID).	Piękna, stonowana kolorystyka (tryb ciemny), płynne i eleganckie animacje przejścia ekranów.
Butelka termiczna	Szeroki otwór ułatwiający wrzucanie kostek lodu, szczelny korek z uchwytem na palec.	Matowe, satynowe wykończenie w pastelowych kolorach, laserowo grawerowane logo.

Jeśli produkt jest tylko **wygodny, ale brzydki**, klient może uznać go za toporny lub do zastosowań medycznych (*np. buty korekcyjne)*. Jeśli jest **piękny, ale niewygodny** *(np. designerskie krzesło, na którym nie da się wysiedzieć 10 minut)*, wywoła u klienta frustrację. Produkty, które idealnie łączą oba te wymiary, stają się ikonami rynku.

58

Funkcje produktu (klasyfikacja #2)

59

Funkcje produktu w ujęciu marketingowym (1),

czyli funkcje rozpatrywane z punktu widzenia relacji między produktem a celem jego istnienia oraz jego użytkownikiem:

Funkcje użytkowe – wynikają z klasy produktu zaspokajającego określone potrzeby; do czego dany produkt można używać, stosować.

- **funkcje techniczne** – odnoszą się do tych właściwości produktu, które wpływają na cel i skuteczność korzystania z niego.

  * **funkcje podstawowe (główne, nadrzędne)** – wyznaczające do czego zasadniczo dany produkt może służyć; funkcje te różnicują kategorie produktów *(np. szampon ma usuwać brud z włosów, telefon ma umożliwiać prowadzenie rozmów na odległość, itp.)*

  * **funkcje pomocnicze (uzupełniające) –** są powiązane z funkcją podstawową produktu, wynikają z dodatkowych korzyści, czy innych opcjonalnych zastosowań produktu (*np. mycie rąk mydłem usuwa bród, ale też zabezpiecza przed zakażeniem bakteriami czy wirusami, które mogą być przenoszone na rękach; samochód ma oświetlać drogę, amortyzować nierówności, hamować).*

  * **funkcje udogodnień w użytkowaniu** – wynikają z dodatków, modyfikacji produktu czy funkcjonalnych cech opakowań *(np. ergonomiczność – łatwość przemieszczania, demontażu, składowania; poręczność, czy zabezpieczenie przed przypadkowym uszkodzeniem, zgubieniem czy kradzieżą).*

  * **funkcje neutralne i negatywne** – to fizyczne i techniczne skutki uboczne działania produktu. Dobry projekt techniczny dąży do zminimalizowania funkcji negatywnych.

cont.

60

Funkcje produktu w ujęciu marketingowym (2),

czyli funkcje rozpatrywane z punktu widzenia relacji między produktem a celem jego istnienia oraz jego użytkownikiem:

Funkcje użytkowe – c.d.. **funkcje techniczne** – c.d.

* **funkcje neutralne i negatywne** – to **fizyczne i techniczne skutki uboczne** działania produktu. Dobry projekt techniczny dąży do zminimalizowania funkcji negatywnych.

  – **Funkcje neutralne:** Nie wpływają bezpośrednio na działanie, ale wynikają z konstrukcji (np. *zajmowanie przestrzeni* przez urządzenie).

  – **Funkcje negatywne:** Skutki uboczne utrudniające eksploatację (np. *generowanie hałasu* przez silnik pralki, *emisja spalin* przez auto, *wydzielanie ciepła* przez procesor komputera).

61

Funkcje produktu w ujęciu marketingowym (3),

czyli funkcje rozpatrywane z punktu widzenia relacji między produktem a celem jego istnienia oraz jego użytkownikiem:

Funkcje użytkowe – wynikają z klasy produktu zaspokajającego określone potrzeby; do czego dany produkt można używać, stosować.

- **funkcje prawne** – odnoszą się do cech produktu, które muszą być zgodne z obowiązującymi przepisami prawa, normami, kodeksami *(np. certyfikaty bezpieczeństwa urządzeń elektrycznych, brak zakazanych toksycznych substancji i składników w produktach spożywczych (GMO!)* oraz spełniać zobowiązania wobec innych osób *(np. zabezpieczenia produktu przed użyciem przez niepowołane osoby)*, wynikające z norm danego środowiska, społeczności czy rodziny *(np. blokada rodzicielska w telewizorze, zabezpieczenia opakowań lekarstw czy pojemników z substancjami żrącymi)*
- **Produkty i usługi muszą spełniać te wymogi formalne:** powinny być dostosowane, zgodne z normami i spełniać stawiane wymagania, aby być dopuszczone do legalnego obrotu towarowego/ legalnego świadczenia usług.

62

Funkcje produktu w ujęciu marketingowym (4),

czyli funkcje rozpatrywane z punktu widzenia relacji między produktem a celem jego istnienia oraz jego użytkownikiem:

Jak funkcje prawne wspierają marketing i sprzedaż?
Choć brzmią jak nudne przepisy, w marketingu można je przekuć je w potężne atuty:

- **Budowanie zaufania (Trust Delivery):** Komunikat „Produkt przebadany dermatologicznie, posiada atest PZH" zdejmuje z klienta lęk i uzasadnia wyższą cenę.
- **Pozycjonowanie premium:** Uzyskanie trudnych do zdobycia certyfikatów (np. certyfikat ekologiczny *Euro-Leaf* dla żywności BIO) pozwala dotrzeć do zamożniejszych grup docelowych.
- **Bezpieczeństwo B2B:** W handlu między firmami brak odpowiednich certyfikatów prawnych w ogóle dyskwalifikuje dostawcę z przetargów.

63

Funkcje produktu w ujęciu marketingowym (5)

Funkcje generowane – związane z kosztami i korzyściami, jakie przynosi produkt.

Są one **niezależne od korzyści wynikających z funkcji użytkowych.**

Powstają w procesie nabywania, korzystania i posiadania produktu.

- **funkcja integracyjna**
- **funkcja ekonomiczna**
- **funkcja adaptacyjna**

64

Funkcje generowane produktu - A

funkcja integracyjna – pozwala nabywcy na *poczucie* ***przynależności do danej społeczności*** *i* ***wzmocnienie własnej tożsamości i wartości.***

Znaczenie f. integracyjnej wzrasta gdy konsumenci rozważają przy zakupie produktu ***oczekiwania społeczne, chęć posiadania określonego statusu, wartości i autorytetu*** oraz własny punkt widzenia.

Funkcje integracyjne sprawiają, że produkt staje się **pomostem łączącym klienta z konkretną grupą społeczną** lub **pozwala mu zamanifestować swoje wartości i styl życia na zewnątrz**. Klient nie kupuje wtedy przedmiotu dla jego technicznych właściwości, ale dla tego, **co ten przedmiot o nim mówi**.

65

Funkcje generowane produktu - A

Funkcja integracyjna – c.d.

6 kluczowych przykładów funkcji integracyjnych podzielonych na konkretne mechanizmy społeczne:

1. Budowanie prestiżu i statusu materialnego (Dobra luksusowe)

- W tym przypadku produkt działa jak czytelny komunikat: „Osiągnąłem sukces finansowy". Pozwala zintegrować się z elitarną grupą społeczną, do której dostęp jest ograniczony barierą ekonomiczną.

Przykład: ***Zegarki Rolex, torebki Hermès (Birkin) czy samochody Ferrari.*** *Fizycznie Rolex mierzy czas tak samo jak zegarek za 100 zł, ale jego funkcją integracyjną jest natychmiastowe zasygnalizowanie wysokiej pozycji społecznej w środowisku biznesowym.*

2. Przynależność do subkultury lub plemienia (*Tribal marketing*)

- Produkt pozwala zamanifestować wspólne pasje, styl życia, a nawet specyficzny kod kulturowy. Daje poczucie, że jest się częścią zamkniętej społeczności "wtajemniczonych".

Przykład: ***Motocykle Harley-Davidson.*** *Kupując ten motocykl, klient nie kupuje po prostu środka transportu, ale bilet wstępu do globalnej społeczności (H.O.G. – Harley Owners Group). Łączy go z innymi ubiór, zloty, styl bycia i specyficzny etos wolności.*

3. Identyfikacja z wartościami (Ekologia i etyka)

- Dzięki tym produktom konsument integruje się z grupą osób dbających o planetę, prawa zwierząt czy sprawiedliwy handel. To manifestacja kompasu moralnego.

Przykład: ***Buty marki Veja lub ubrania Patagonia.*** *Noszenie kurtki Patagonia wysyła otoczeniu sygnał: „Zależy mi na środowisku, popieram zrównoważoną modę". Łączy to użytkownika z grupą aktywistów i świadomych konsumentów.*

66

Funkcje generowane produktu - A

Funkcja integracyjna – c.d. **6 kluczowych przykładów funkcji integracyjnych** podzielonych na konkretne mechanizmy społeczne:

4. Unifikacja i "wtopienie się" w tłum (Akceptacja rówieśnicza)

- Występuje szczególnie silnie u nastolatków i młodych dorosłych. Funkcja integracyjna polega tu na uniknięciu odrzucenia przez grupę rówieśniczą i poczuciu bycia "takim jak inni".

Przykład: ***Buty Nike Air Force 1, smartfony iPhone w szkołach czy plecaki Fjällräven Kånken.*** *Posiadanie tych przedmiotów pozwala nastolatkowi poczuć się bezpiecznie i bezproblemowo zintegrować z rówieśnikami w szkolnej społeczności.*

5. Profesjonalizm i tożsamość zawodowa (Środowiska eksperckie)

- Używanie określonych narzędzi integruje pracownika ze środowiskiem profesjonalistów w danej branży, budując jego wiarygodność jako eksperta.

Przykład: ***Komputery MacBook Pro wśród grafików i programistów*** *lub* ***notatniki Moleskine w świecie pisarzy i architektów.*** *Choć inne urządzenia spełniają te same funkcje techniczne, te konkretne produkty stanowią niepisany element tożsamości danej grupy zawodowej.*

6. Przynależność narodowa, lokalna lub kibicowska (Patriotyzm i sport)

- Produkty te integrują ludzi wokół wspólnego pochodzenia, tradycji regionalnych lub miłości do klubu sportowego.

Przykład: ***Oficjalna koszulka meczowa reprezentacji Polski (lub klubu takiego jak Real Madryt).*** *Założenie jej na mecz natychmiast integruje jednostkę z tysiącami innych kibiców na stadionie, tworząc potężne poczucie wspólnoty i jedności narodowej/klubowej.*

67

Funkcje generowane produktu – A1

F. integracyjna

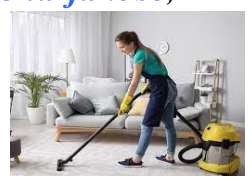

68

Funkcje generowane produktu - B

Funkcja ekonomiczna – wiąże się z *potencjalnie ponoszonymi nakładami (pieniądze, czas, wysiłek)* ***w trakcie zakupu i w czasie spożywania/ eksploatacji produktu*** *(także w czasie konserwacji i napraw produktu*).

Wyraża się w ***relacji cena-jakość***, która stanowi o wartości produktu dla konsumenta.

69

Funkcje generowane produktu - B

Funkcja ekonomiczna – c.d.

TCO (Total Cost of Ownership), czyli **Całkowity Koszt Posiadania**, to wskaźnik finansowy obejmujący wszystkie koszty związane z produktem lub usługą w całym cyklu ich życia.

TCO pokazuje, że cena zakupu to zaledwie wierzchołek góry lodowej. Pełny koszt inwestycji obejmuje również późniejszą eksploatację, serwisowanie, a na końcu utylizację.

Składniki TCO (Struktura Kosztów)

Całkowity koszt posiadania dzieli się na trzy główne części:

- **Koszty pozyskania** – cena zakupu, koszty transportu, cła, ubezpieczenia dostawy oraz instalacji i wdrożenia.
- **Koszty operacyjne** – zużycie energii/paliwa, regularne przeglądy, naprawy, części zamienne, szkolenia pracowników oraz licencje.
- **Koszty likwidacji** – demontaż, bezpieczna utylizacja, recykling lub koszt sprzedaży na rynku wtórnym (pomniejszający TCO).

70

Funkcje generowane produktu - B

Funkcja ekonomiczna – c.d.

Przykład: Całkowity Koszt Posiadania (TCO) Samochodu (Zakup vs. Realny Koszt)

Analiza TCO pozwala zrozumieć, dlaczego auto o niższej cenie zakupu może okazać się w ostatecznym rozrachunku droższe od modelu droższego na starcie.

Etap cyklu życia	Samochód A (Tani w zakupie)	Samochód B (Droższy w zakupie)
Zakup (Cena na fakturze)	**80 000 zł**	**100 000 zł**
Paliwo (przez 5 lat)	45 000 zł (wysokie spalanie)	30 000 zł (hybryda)
Serwis i naprawy	15 000 zł (częste awarie)	5 000 zł (gwarancja i bezawaryjność)
Ubezpieczenie (5 lat)	10 000 zł	12 000 zł
Utrata wartości przy sprzedaży	Odsprzedaż za: 30 000 zł	Odsprzedaż za: 55 000 zł
REALNY KOSZT (TCO)	**120 000 zł**	**92 000 zł**

Mimo że Samochód B był o 20 000 zł droższy w salonie, jego pięcioletnie TCO jest o 28 000 zł niższe niż w przypadku Samochodu A.

71

Funkcje generowane produktu - C

Funkcja adaptacyjna – wiąże się z ***pokonaniem niepewności wynikających z zakupu i użytkowania produktu; zdobycia umiejętności, nauczenia się obsługi/ efektywnego użytkowania produktu.***

Produkt *powinien pokonywać* ***barierę braku zaufania nabywcy*** związaną z zakupem, obsługą i eksploatacją (np. *poprzez:*
- *udostępnianie informacji o produkcie,*
- *oferowanie możliwości wypróbowania go przed zakupem,*

72

Funkcje generowane produktu - C

Funkcja adaptacyjna – c.d.

6 kluczowych przykładów funkcji adaptacyjnych podzielonych na konkretne mechanizmy rynkowe:

1. Gwarancje "satysfakcji lub zwrotu pieniędzy" (Risk Reversal)

- Przenoszą ryzyko złej decyzji finansowej z klienta na producenta. Klient chętniej testuje nowość, bo wie, że w razie niedopasowania nie straci gotówki.

Przykład: ***Materace Emma lub IKEA*** *oferujące np. 90-100 nocy na przetestowanie materaca we własnej sypialni. Jeśli klientowi nie będzie się dobrze spało, firma odbiera produkt i zwraca pełną kwotę.*

2. Długie, rozszerzone gwarancje (Dowód niezawodności)

- Służą jako adaptacyjne potwierdzenie wysokiej jakości technicznej. Klient adaptuje się do myśli, że kupuje produkt na lata i nie czekają go niespodziewane koszty napraw (redukcja lęku z obszaru TCO).

Przykład: ***Kia i jej 7-letnia gwarancja*** *na samochody lub* ***producenci AGD (np. Bosch, Samsung)*** *oferujący 10 lub 20 lat gwarancji na silniki inwerterowe w pralkach.*

3. Certyfikaty, atesty i niezależne rekomendacje (Dowód społeczny i autorytet)

- Przełamują barierę niepewności związaną ze zdrowiem, bezpieczeństwem lub ekologią. Klient nie musi znać się na składzie chemicznym – ufa zewnętrznej instytucji.

Przykład: ***Kremy dla dzieci z pozytywną opinią Instytutu Matki i Dziecka*** *albo sprzęt elektroniczny z certyfikatem TÜV Rheinland. Klient-rodzic adaptuje produkt natychmiast, czując spokój o bezpieczeństwo malucha.*

73

Funkcje generowane produktu - C

Funkcja adaptacyjna – c.d. 6 kluczowych przykładów funkcji adaptacyjnych podzielonych na konkretne mechanizmy rynkowe:

4. Wersje demonstracyjne, okresy próbne i próbki (Try before you buy)

- Pozwalają na bezkosztowe i bezstresowe zapoznanie się z mechaniką działania produktu przed zaangażowaniem finansowym.

Przykład: ***30-dniowy darmowy okres próbny w Spotify Premium czy Netflixie*** *lub próbki kosmetyków dodawane do zakupów w drogeriach. Klient uczy się obsługi interfejsu lub sprawdza reakcję skóry, eliminując obawę przed "kotem w worku".*

5. Intuicyjny proces wdrożenia (Onboarding) i bazy wiedzy

- Pomagają klientowi zaadaptować się do skomplikowanego technologicznie produktu, eliminując lęk przed tym, że "sobie nie poradzi" lub "coś zepsuje".

Przykład: ***Roboty kuchenne Thermomix / Monsieur Cuisine*** *z wbudowanym ekranem, który prowadzi użytkownika krok po kroku przez przepis, albo samouczki wideo wyświetlane przy pierwszym uruchomieniu nowego smartfona lub programu komputerowego (np. Canva).*

6. Marka jako gwarant świętego spokoju (Renoma i tradycja)

- Sama rozpoznawalność i historia marki pełni funkcję adaptacyjną. Klient przepłaca za znane logo, ponieważ kupuje w ten sposób "polisę ubezpieczeniową" na brak problemów.

Przykład: *Zakup* ***sprzętu budowlanego marki Makita czy DeWalt*** *przez majsterkowicza. Nawet jeśli na rynku są tańsze zamienniki, klient wybiera te marki, bo wie, że w każdym mieście znajdzie do nich serwis, a jakość go nie zaskoczy.*

74

Relacje funkcji produktu

- Funkcje użytkowe i funkcje generowane **są ze sobą ściśle powiązane**, z reguły występują i są analizowane w **kombinacji**, która jest **najbardziej odpowiednia dla indywidualnego klienta** *lub* **grup klientów.**
- **Względne znaczenie poszczególnych funkcji produktu i rola** jaką odgrywają w procesie podejmowania decyzji o zakupie **ulegają zmianom wraz z upływem czasu.**

75